

Юрій Завадський. Вибрані вірші

* * *

Олегові Карпенку

Я — стою осторонь.

Я, я не воюю.

Моє бажання — роздоріжжя, сваволя.

Бажання, хворе невідповідністю —

Єдина зброя супроти.

Здобуваючи крик, залишаю собі зраду,

Зрада притягує голод, а голод — миттєвість.

Одна річ пояснює іншу.

2011

* * *

Вже не керую собою, довгий коридор із догм і норм

Вже не має влади надо мною.

Алкоголь також має свої імена та присвяти,

Як давній друг, що раптом з'явився на порозі,

Як книга, яку несила дочитати.

Крізь яку можеш дивитися на світ.

— Можеш? Насправді можеш?

Людина, розгубившись,

Не може керувати сим світом.

Її вірш — намарне; відчиняє двері:

— Можна?

А поза твоїми залізними руками —

Солдати, вулиці, бульдозери.

Хто я? Я, — припалюючи цигарку,

Говорячи цілком правильно, —

Не можу.

2011

* * *

Перегортаю записник,
Коли нестає сил.

Люди зо зброєю:
— Вірші можна писати олівцем,
На старих газетах, кривавих сорочках,
Вугликом на бетонній стіні,
В окопах,
Коли на тебе плюють
І стають чоботами...

2011

* * *

Спекулюючи жорстокістю,
Можна виграти війну з тими,
Хто спекулює своїми стражданнями.
Спекулянти — успішні люди,
Будують меморіали своїм загиблим.
Проте не загиблим вони найбільше заборгували,
Очевидно.

2011

* * *

— Смерть друзів?! Я їм не мама!!! —
Солдат видихає носом
Жовтий густий дим.

Мертві тіла на узліссі,
Роздерті мінами.
Тіла громадять бульдозерами, —
З них будують мости й барикади.

Дерево, саджанець, тонке, як палець,
Гнеться під колесом вантажівки,
Спотворене, росте.

2011

* * *

Людина, що вміє їсти і спати –
Досконалий громадянин,
Машина для праці,
Дистальний прикус.
Такі люди помирають самостійно, зосереджено,
Діставши кулю в шию чи потилицю,
Зносячи біль, наче нетактовну похвальбу.
Народна культура – культура революцій і воєн, уяві.

2011

СМІТТЯ

Я — стою осторонь.

Я, я не воюю.
Моє бажання — роздоріжжя, сваволя.
Бажання, хворе невідповідністю —
єдина зброя супроти.

Прання, дощ, невагомість.
Твоя чоловіча сила, біля мене.

Здобуваючи крик, залишаю собі зраду,
зрада притягує голод, а голод — миттєвість.
Одна річ пояснює іншу.

Гірська дорога, вимита до каменю потоками,
розорана колесами лісовозів, жовта, м'яка.
Ледве дійшов, біля калюжі води,
жаби завмерли, а сам, зі спрагою та болем,
ще крок, рівномірно дихав.

Запах нічого, повітря і повітря,
в якому нема вже мені минулого, червоне небо,
голодного голос.

Нестерпно, коли люди виносили сміття,
кожен у своєму мішку свій непотріб,
хвороби підступають, і хворіти ніколи.

Темна півмаса ранкового неба,
півнакип на дверях авта, залютованого катастрофою,
півтіло напівмертвого, мій дорогий друже.

І раптом настало світло,
і ти мав хвилину поправити собі зачіску.
Нескінченний, коли один текст наставляв після іншого,
обіцяючи роз'яснення та завершення,
проте надавав інерції просуватися вглиб самого себе,
збираючи обличчя забутих істот,
з якими довелося злягатися.
З пакунками, вміст яких, таємниця,
його не було, друг чи супутник,
що був поінформований про незавершеність
і поспільний обов'язок крихкотілості.

Це невідома ментальна субстанція,
додаткова нирка, частина мозку,
щось раніше недосвідчене організмом,
від чого відмовитися ніяк.

Острівні народи, і їхнє каміння.
Шквал насувається, здалеку, як стіна, теплий вітер.
Космос, побудований людиною,
не потребує затвердження та узгодження,
чоловік із голими грудьми, посланець,
може говорити, адже сам собі, творець.
Шквал, як стіна.

Не зрозумів цього шуму, і цієї слівності,

і непробутності, а рух від неможливості до неможливості,
від залежності до залежності, від переступу до переступу,
від дзвінкості до глухості, зумовив собою океан.
Сказати б, на різних кінцях планети, неподалік, але далі ніяк,
сумирний клімат цього шматка універсуму
геть розбестив людство-недолітка, без принуки,
його екземпляри таки віднайшли собі дорогу крізь океан.

Батьки приховуватимуть подробиці довіку,
покупець може не промовити й слова,
гість лише падає на порозі, заледенілий.
Якби нам дали волю, кажуть.

2015

ЗАРІЧЧЯ

Я так довго — до правди,
до цього крісла, до котрого приріс нерішучістю,
до міста, що з прапорами, що вітає диктатора,
до кедів з позолотою, до когось,
до кого я так довго.

Я нікому нічого,
кома, котра може нас зрадити,
й одна знимка, котра може нас зрадити,
і диктатор, який може нас розчавити,
і диктатор, якому нічого.

Витравлюю кислотою свій сон,
а під затвердлим воском —
обопільна нерішучість, ми собі тінейджери,
ми собі не зізнаємося в зрадах,
ми собі аніправди.

Безвідповідально так співжити,
ділячись одним диктатором на двох.
Врешті цей шлях закінчиться,
і чи буде йому правда кінцем?

Ми обертаємо слова, погано пахнемо,
втрачаємо щось, може й бажаючи бути «нами»,
не маючи зобов'язань, взуваємося

й виходимо, а там — якась республіка,
і пахне собі м'ясом свободи.

2015

ПРОТЯГ

Насолоджуйся.

Люди розможуються завдяки їхній природженій авантюрності.

Можна лише чекати випадку. Як яблуко, що тримає в собі воду й насіння.

Туман, порожнеча. Світ недотворений, без назв.

— Ось який стан натхнення, невже
надійшов час на самого себе? Наскільки я можу збайдужіти?
Кому догоджати?

День радісний, день безхмарний, день несподіваних смертей.
День без неба, день усвідомленої смерті.

Двері, що відчиняються, що загрожують, що протяжні, кроки.

Газ, що отруює, викликає сміх, весняний.

В поезії немає моралі й правил. Ненавиджу, не навиджу, не на виджу.

А ти? Леткий, когерентний, описаний, — цього світу, краєвиди,
населення; відтоді, — ніби я, ти.

З туманного вечора, як раптове авто, виринає людина, схрещені руки на грудях.
Примітивний час, — розчиняється в повітрі. Стояв тут, у джинсах. Тепер нема.

— І сьогодні здатися може, що зросла трава крізь асфальт, якої не було,
тобі може здатися, що ти тримаєш у руках зернину землі, які зовсім знеслені.

Ти мені говорила:

— Уяви, якби в такий весняний день, сьогодні, почалася війна...

2015

БРАТТЯ

На знімці вранішні птахи
безголосі, безсонні, як детонація дизелю,

як танки, слизькі від роси, —
машини, що пришивають людей до повітря,
пристрої, що слугують відродженню,
або ж як?

Ці птахи маргінальні, забарикадовані в листі,
не провадять ні з ким перемовин,
воду проковтують натще,
без опису залишаються.

І залишаться осторонь соціуму,
і їх за каліцтва ненавидітимуть, —
завіщо вони zostалися
і застигли?

2015

*Юрій Завадський – поет, видавець. Працює в жанрах сучасної зорової і фонетичної поезії
, вільного вірша . Автор восьми поетичних книжок. 2011 року з гуртом ZSUF записав музично-
поетичний альбом, матеріал якого представляв під час літературних фестивалів в Україні та
за її кордонами. Мешкає в Тернополі.*